

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG

Megjelen minden szerdán és szombaton este.

Kéziratokat vissza nem adunk.

Szerkesztőség: Kazinczy-utca 2.

Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társai.

LAPVEZÉR:

MATOLAI ETELE.

POLITIKAI FŐMUNKATÁRS:

DR. BUZA BARNA.

Előfizetési ár: egész évre 10 korona, félévre korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egyévi szám ára 10 fillér.

Hirdetéseket a legutányosabb árban közölünk

A hegyalja sorsa.

Írta: Buza Barna.

Nehéz, nagy, a nemzet egész jövőjére erősen kiható kérdések bonyodalmi hozzák egyre lázasabb forrongásba a magyar közéletet. A Balkánon végbemenő változások is kiszámíthatatlan fejleményeket hozhatnak. Van hát mivel foglalkoznia annak, akit a politika dolgai még érdekelnék.

De mi már csak inkább hagyjuk forni és kavargatni a politikai kitejűlés zavaros kaoszt és figyeljük inkább a kedvesen melegítő októberi napsugarat, mert régi hagyomány szerint az adja a mi tokaji borunkba a tüzet és a mézet. Es bizony fontos dolog a választási reform, fontos a bolgár függetlenség és Bosznia annektálása, de legfontosabb kérdés előttünk mégis az, hogy lesz-e bőven jó borunk s eludjuk-e adni türelemmel. Ez a mi existenciánk, nem csak a bortermelőké, hanem a városoké, a kereskedőké, az iparosoké, az orvosoké, ügyvédoké is, mert a Hegyalján a bortermelés az alapja az egész gazdasági életnek s ennek a telvirágzásától függ mindenkinek jóléte, boldogulása.

Ez az igazi, a legfőbb nemzeti politika, hogy az ország minden vidékét a virágzás legmagasabb fokára emeljük. Ez adja meg az egyeseknek a jólétet, a nemzetnek az erőt, a hatalmat, a függetlenséget. Es ebben mi vagyunk a legszomorubb, a legsérlemesebb, a leghátramaradottabb helyzetben.

A világ minden borvidékei közt a legelsőeknek, leggazdagabbaknak kellene lennünk és a legutolsók, a legszegényebbek vagyunk. A moseli, a rheingui, a sauterni borok termelőit kellene jólétben, virágzásban felülhaladnunk s irigyeljük a nyiri vinkó termelőit, mert azok is jobb helyzetben vannak nálunk.

Mi az oka ennek? Igaz, ezertéle oka van. A hamisítások, a visszaélések, a kormányok mulasztásai, a bortermelők gazdasági kimerültsége. Napokig elsránkózunk, ha bajainkat s azok okait

kell felsorolnunk. De nem tudjuk belátni, hogy nagy részben mi vagyunk okai ezeknek a bajoknak, a mi tétlenségünk, indolenciánk, büös közönyünk a saját létevédeink iránt.

Ulvastatom a német borvidékek leírását. Es irigyen nézem a könyv érdekes illusztrációit: az elvillei központi borértékesítő társaság gyönyörű kétemeletes palotáját, a valporzheimi szövetkezet székházát, a mayschossi háromleteres szövetkezeti épületét, stuttgari, frankfurti, manheimi városi házi pincék gyönyörű képeit.

Ime, ilyenek azok a bortermelők, akik nem sirnak, nem jajveszkelnek, hanem egyesülnek és cselekszenek. Ez a bajok gyógyításának, a boldogulásnak, a virágzásnak útja. De hol vagyunk mi ettől? Hiszen még csak nem is készülünk, nem is próbálunk erre az utra rálépni. Mert itt mindenki csak magának él, itt mindenki irigykedik a másikra, itt három ember nem tud egyetérténi, mindenki gyanakvó, bizalmatlan még azt is eltitkolja, hogy mennyi bora termelt, vagy, hogy mennyiért adott el bort.

Ezen változtassunk már, ezt a rettenetes gondolkodást és hangulatot törjük már meg egyszer. Itt egyesülni tudnánk, ha bármilyen szövetkezetet létesíthetnénk, amely a Bortermelők nagyobb részét egyesítse, pár év alatt értékesítésben, borárakban a német nagy borvidékek színvonalára emelkedhetnénk. E nélkül pedig súlyodunk egyre lejjebb, s hozzánk képest dugogdag és virágzó borvidék lesz a Nyír cánköt termő homokterülete.

Azt mondják: pénz kell a szövetkezéshez és az nekünk nincs. Nem igaz ez sem. Mihelyt együtt vagyunk, mihelyt meg van a szövetkezet, kapunk pénzt, amennyi szükséges.

De hát ezek későbbi dolgok, ezek elintézéséhez hónapok kellenek legalább is. Most nyakunkon a szüret, s itt a közvetlen veszedelem, a nagy kérdés: hogy fogjuk eladni a borainkat?

En már csak erről fogok most

szüretig írni, nem a nagy politikáról, s egyre csak azt hirdethetem, tanácsolva, fejtegetve, kérve, könyörögve: *akiknek nem feltétlenül muszáj, ne adják el a borukat szüretkor.* Tartsák ha lehet, két évig, míg kifejlett bor lesz belőle s kétszeres áron eladhatják. De tartsák legalább félévig, s piacra vetésükkel ne járuljanak hozzá az árak letéréséhez.

Evvél tartozik mindenki a közérdeknek, a Hegyalja érdekének, jövőjének, elsősorban pedig a saját érdekének.

Most ez ugy önmaga, mint a Hegyalja iránt legfőbb kötelessége mindenkinek, akinek módjában van. Ha megtartják, máccal kiragadhatják a Hegyalját mai süllyedt helyzetéből.

A napipiacz ügye.

— Mi az elhelyezés oka? —

A legutóbbi vármegyegyűlésről írt tudósításunkban megemlékeztünk arról az eléggé el nem ítéhető abszurd eljárásról, amelyet a város tanácsa a vármegye vezető körével összejátszva követett el akkor, mikor a törvény viagos rendelkezése ellenére a felebbezési határidő letelte előtt — be sem varva az esetleg beérkezhető többi felebbezéseket — a napipiac elhelyezése ügyében hozott képviselőtestületi határozat ellen beadott felebbezést felterjesztették a vármegyéhez és keresztülhajtották — törvénytelenül bár — a képviselőtestületi határozatának a megsemmisítését.

Akkor kijelentettük azt is, hogy ez ügyre — bővebb megvilágítás céljából — újból visszatérünk. Most elérkezett az alkalma annak, hogy ez ügygel újból foglalkozzunk. A honapi képviselőtestületi ülés tárgyszorozatán szerepel már a törvényhatósági bizottság ösmeretes határozata. A törvényhatósági bizottság ugyanis eintendi, hogy a képviselőtestület a napipiac elhelyezése ügyében előbbin, ez ügyben hozott határozatához ragaszkodva, újabb határozatot hozzon. Hogy mi jögon rendel ezt a vármegye azt még nem tudjuk. De nem is igen érdekel minket. Mi

tisztán látunk már ebben az ügyben. Akármivel indokolja is a törvényhatóság hozott határozatát, az csak kibuvó. Kibuvó, hogy a valódi, az igazi okát a megsemmisítésnek leplezzék.

Minket eddig ez ügyben elfoglalt állásunkban egyedül a város, a köz jól felfogott érdeke vezérelt. Semmi egyéb hátsó gondolat nem indított abbeli elhatározásunkra, hogy a napipiac elhelyezése ellen állást foglaljunk. De nem ugy ám másokat. Biztos tudomásunk van arról, hogy ezt a kérdést egyes hatalmon levő emberek hatalmi szempontból kezdik immár kezelni. Es ezért most már ne csudálkozzék aztán senki, ha mi is ilyen szempontokat fogunk figyelembe venni ezután.

Az igazi ok, amiért egyesek a napipiacz elhelyezését forszírozzák az, hogy helyet csináljanak a Kossuth-szobornak. Kijelentjük hát, hogy ha más okunk — ami bőven van — nem is lenne az elhelyezés ellenzésére, ez az egy elegendő, hogy minden erőnkkel ellenezzük az átelyezést.

A Kossuth-szobornak nem szabad a jelenlegi napipiacz helyére kerülni. Ez valóságos büi volna Kossuth Lajos szent emléke ellen. Nem türehten egyetlen hazafiasan gondolkodó józan polgára a városnak sem, hogy a Kossuth-szobrot egy gödörbe temessék szegényére az ujhelyi hazafias polgárságnak.

Lehet, hogy egyes — napipiacz körüli háztulajdonosoknak kedves dolog volna a Kossuth-szobor odahelyezése, de nekünk nem az. A Kossuth-szobornak a vármegyeház előtt kellene állania. De ha ott nem állhat, akkor egyedüli méltó helye a vármegyeház közvetlen közelében levő megyei kut helyén van. Oda kell állítani a Kossuth-szobrot. Máshol nincs annak méltó helye és különösen nem a napipiacz gödörben, ahol a szobor teljesen elveszne és legfeljebb csak az ottani háztulajdonosok házai értékének emelésére szolgálna.

Csunya anyagi érdek hát az, ami egyes hatalmi embereket a napipiacz áthelyezésére ösztökél. A város oly nagyon hangoztatott érdeke, vagy a még jobban hangoztatott inkonzek-

Zemplén vármegye legnagyobb és legrégebb polgári, papi szabó üzlete s gyapjuszövet gyári raktára.

Olcso árak.

Lászlófi Henrik
Sátoraljauhely.

Pontos és figyelmes kiszolgálás.

Arjegyék, valamint minták ingyen és bérmentve küldetnek.

Levelezőlapon való tudósítás esetén bármikor kész Sátoraljauhelyhez köze fekvő helyekre (kellő mintákkal) a megrendelések felvételére elmenni.

Kifogástalan szabás.

vencia csak lepel, mellyel az igazíkot palástolni, takarni akarják.

Hízen ha inkonzekvenciáról beszélünk, akkor első sorban a napipiac tüzoltóterre való helyezését sürgetőket vádolhatjuk inkonzekvenciával. Ők voltak azok, akik a Vörös Ökört a napipiac céljára vásárolták és most ugyancsak ők azok akik ezt ellenzik és a tüzoltóter mellett foglalnak állást.

De mi nem vádoljuk őket ezért, mert nem tartjuk bűnnek, — sőt helyesnek tartjuk — ha a képviselőtestület tagjai belátva, hogy előbbeni határozatuk a város emines érdekeibe ütközik, azt megváltoztatni igyekeznek. Nálunk, sajnos, a helyzet hozza magával az örökös ellentmondásokat és a határozatok folytonos megváltoztatását.

A város vezetősége ugyanis — eléggé helytelenül — utolsó pillanatban, két, három nappal előbb hozza csak nyilvánosságra a gyűlések tárgysorozatait és így nincs alkalmuk a képviselőtestület tagjainak arra, hogy még a gyűlések előtt érdeklődhessenek egyes tárgyak mibenléte felől.

Más városokban a gyűlések tárgysorozatait 6—8 nappal előbb nyilvánosságra kerülnek és így alkalmuk van a képviselőtestület tagjainak egyes kérdéseket alaposan áttanulmányozni, sőt alkalmuk van a lapok esetleges véleményét is meghallani — ami nálunk az idő rövidége miatt rendszerint ki van zárva — mielőtt a képviselőtestületben akár pro, akár kontra állást foglalnának.

Rendezni kell előbb az állapotokat. Alkalmat kell előbb adni a képviselőtestületnek, hogy egyes fontosabb kérdésekben már alaposan meggondolt véleménynyel mehessenek a tárgyalásokra és akkor be szállhatunk inkonzekvenciáról. De addig nem.

Ez esetben azonban semmiképp sem tehetünk egymásnak szemtelenséget, mert mindannyian beleesünk az inkonzekvenciába. Szemrehányással csupán azok illethetők — de ezek jogosan — akik csunya anyagi érdekből és hatalmi tekintetből forszírozzák a napipiac elhelyezését és akik azért, hogy csuf tervüket elitkolhassák, nem riadnak vissza mások meggyanúsításától, mások megrágalmazásától sem.

A napipiac elhelyezésének kérdése csupán a város jól felfogott érdekeiből bírálható el. Nem tűrhető, hogy ilyen fontos kérdésben alacsony anyagi érdekek, vagy hatalmi tekintetek érvényesülhessenek. Az ilyen törekvések ellen állást kell foglalni minden a város javáért küzdő polgárnak. Ezért hiszünk, hogy a holnapi képviselőtestületi ülésen minden képviselőtestületi tag részt fog venni és esküszik a város érdekét tekintő állásfoglalásukkal végre valahára lehetővé fogják tenni, hogy ez a már meg nem engedett utra terelt nagyfontosságú kérdés a város javára elintéződjék.

MEGYE ÉS VÁROS.

× **Városi közgyűlés.** Köszönöm h. polgármester 1. hó 6. ának d. u. 3 órájára rendes közgyűlést hívta össze a képviselőtestület tagjait. Az e napra csö-

nenzeti gyász-ünnep miatt azonban a gyűlés holnap, f. hó 8. ának d. u. 3 órájára lett halasztva. A tárgysorozat a következő: 1. Pmester előterjesztése a székely piacnak a Hecke térré történt áthelyezése tárgyában. 2. Polgármester előterjesztése a köztisztaság tekintetéből szükséges intézkedésekről. 3. Törvényhatósági bizottság határozata a napi piac áthelyezése tárgyában és az ennek értelmében hozott tanácsi határozat. 4. Alexander Vilmos és társainak indítványa a napi piac áthelyezése tárgyában 406/1520/1908. sz. képviselőtestületi határozat hatályon kívül helyezése és a napi piacnak a Vörös Ökör udvarába áthelyezése tárgyában. 5. Tanácsi határozat a gyepmesteri szerződésnek egy évvél meghosszabbítása tárgyában. 6. Tanácsi határozat a Drugeth utcai kövezés hozzájárulási arány megállapításáról. 7. — 11. Illetőségi ügyek. 12. Indítvány Székely Elek elíteltetése tárgyában felségfolyamodvány beadása iránt. 13. Az ülés napjájáig beérkező ügyek *Kérjük a képviselőtestület tagjait, hogy tekintettel a tárgyak fontosságára teljes számban jelenjenek meg a gyűlésen.*

× **Mozgalom Székely Elek megkegyelmezése ügyében.** Általában ösmert az a kuriái ítélet, mely Székely Elek volt polgármestert 10 napi fogházzal sújtja. Az ítélet általános előzetlenséggel találkozott, mert mindenki súlyosnak tartotta a büntetést. Mozgalom indult tehát oly irányban, hogy a város képviselőtestülete Székely Elek megkegyelmezése iránt felségfolyamodványt intézzen a királyhoz és több képviselőtestületi tag ily irányú indítványt adott be a képviselőtestülethez. Az indítvány a holnapi közgyűlésen kerül tárgyalás alá. Szokatlan ugyan, hogy a képviselőtestület felségfolyamodványt adjon be olyan ügyben, mely teljesen a Székely Elek privát ügyét látszik képezni, de maga az eset is szokatlan és ezért nem találunk kifogásolni való abban, ha a képviselőtestület — tekintettel lévén Székely Elek köztisztaságban álló családjára — megkímélni igyekszik őt attól a szegénytől, amelyet szabadságvesztés okozna neki. Már az első ítélet alkalmával kijelentettük, hogy rendkívül súlyosnak tartjuk az ügyben a szabadságvesztést. Ez a véleményünk most is és hisszük, hogy így gondolkozik minden polgára ennek a városnak. Székely Elek büncselelte elvetté a büntetését, azt azonban már nem kívánhatjuk, hogy abból az ügyből kifolyólag, mely büncseleket a legenyhébb, a legszűkebb büntetéssel, szabadságvesztéssel sújtassák.

HIREK.

Kérelem a tisztelt tanítóhölgyek és urakhoz.

Elkezdődött az iskolaév, összesen reglett a sok gyermek az iskolákba, — nagy buzgalommal fogtak a tanítás, — és tanuláshoz. Meg vagyok róla győződve, hogy az eredmény az év végéig éppen olyan jó lesz, mint eddig.

Csak a nevelésben kérem fokozni a buzgalmat. Tudom én azt, hogy

a szülő, a család kötelessége a gyermeknek erkölcsi nevelése. De kell, hogy a tanítók pótolják a hiányt, ahol a szülő maga is nevelésre szorultna.

Sohol sem hallottam apró gyermekeket oly durván és illetlenül beszélni mint itt nálunk. Aztán az a gyümölcs, sőt viráglopás is retentő, a mi itt van, semmit sem lehet a kertekben megőrizni, — ha csak nem olyan a kerítés amin át mázni lehetetlen. Nem tekintik bűnnek a gyümölcs lopást, azt mondják gyermek, hát pakozs. Pedig másutt még nincs ez úgy. Stajeroszágban voltam például egy fűrdőben; az oda vezető országút szőle almákkal volt segegyezve, augusztusban már sok alma le is hullt a földre, senki sem vesz fel egyet sem. Beszélgettem egy ottani földmives gazdával. Gyümölcsfái tele voltak gyümölcs-csel és a kert nem volt bekerítve. Csodákozomattam fejeztem ki, hogy nem loptak tőle gyümölcsöt, s az országút szőle is terítve van almával. Kérem, mondá, az a gyümölcs az országút szőle a közösgé, — ez pedig az enyém, — itt nem bántja senki a másét és ugyancsak elsőgyeitem magam midőn azt mondia, hogy itt nem magyarországi parasztlaknak.

Nálunk hát kiskortul kellene rátanítani a gyermeket, hogy magát tisztelje, magát megbecsülje, viselkedésben, beszédeben és eszelkedéseiben.

Meggyőződésom ha az iskola elől tülzi ki a gyermeknek nevelését is, nem csak oktatását, az ádásos eredmény, ha csak lassukint is, — de el nem maradhat.

Sátoraljai helyi, 1908. október 3.

Mátlay Ida

— **Oktober hatodika.** Az aradi és budapesti vértanúk mártírhalálának emléknapját Sátoraljai helyben is kegyelmezzéssel megünnepelték. A róm. kath. plébánia-templomban gyászmisét tartottak, melyen résztvettek a polgári, hatóságok képviselői és a róm. kath. iskolák növendékei. Gyászünnepeket tartottak az évforduló alkalmából az iskolákban is. A függetlenégi kör, — mivel az iparosok nagy része a 6-án tartott havi vásár miatt el volt foglalva, — csak folyó hó 11-én, vasárnap délután 4 óra körül tartja meg Kazinczy utcai köri helyiségében a vértanúk emlékére szentelt gyászünnepeket melyen az ünnepi beszédet *Matolai Etele* mondja. A kör vezetősége az ünneplyre ez uton is meghívja az érdeklődő közönséget.

— **A király nevenapja.** Ferenc József király nevenapját folyó hó 4-én ünnepelte, meg a hivatalos világ. Délelőtt a róm. kath. templomban ünnepi szentmise volt, melyet *Beszenyey István* plébános tartott káplánjai segédletével. A templomban ebből az alkalmából megjelentek a polgári és katonai hatóságok képviselői, a katolikus iskolák növendékei, valamint nagyszámú közönség. A középületeket fellobogtatták.

— **Kirendelés.** Az igazságügyminiszter a sátoraljai helyi törvényszék területére vizsgálóbíróvá *Chanat Miklós* törvényszéki bírót, állandó helyettesévé pedig *Ferenyecz Sándor* törvényszéki bírót rendelte ki.

— **Kinevezések.** Az igazságügyminiszter dr. *Leuczyl László* királyi helyi ügyvédjelöltet a sátoraljai helyi törvényszék területére ügyész segéte megbízottá; — a pénzügyi miniszter *Antalocz Lidor* királyi hely-

mei adótitstet adóhivatali segédé; — a kassai királyi ítélőtábla elnöke Szilágyi Rezső nagytárkányi végzet joghallgatót idiglenes minőségi díjtalan joggyakornokká nevezte ki.

— **Áthelyezés.** Az igazságügyminiszter dr. Kabiná Géza lemezi járásbírószázi jegyzőt a sátoraljai helyi törvényszékhez helyezte át.

— **A sátoraljai helyi mintaszűret.** A Zemplénvármegyei Gazdasági Egyesület és a tarcaii m. kir. vinellőriskola igazgatósága által karöltve rendezett mintaszűret f. hó 10-ikén szombatban fog az Oremus hegyen lévő gróf Szatráy-féle szőlőben d. e. 10 órakor végbemenni, ugyanott fog megtartatni a szőlészeti és borászati szakosztály ülése is. Midőn erre az elnökség utolag felhívja a szőlősgazdák figyelmét, azon reményének ad kifejezést, hogy a tanulásos mintaszűret iránt az érdeklődés minél szebben fog megnyilvánulni.

— **Halalozás.** *Staut* Dezső gazdasz folyó hó 5-én Sátoraljai helyben, hosszas szenvedés után 42 éves korában megbalt. Az elhunytban *Staut* József, belügyminiszteri titkár és *Staut* János helybeli pénzügyi segédtitkár testvérbátyjokat gyászolják. Temetése folyó hó 6-án ment végbe nagy részvétellel.

— **Meghurcolt örmester.** *Grünfeld* Ignác kiskövendi szatóshezh szombat éjjel betörték és több értékes holmit, köztük ókszerket elloptak. A tetteseket a csendőrség elfogta. A kihallgatás során *Balogh* József többszöri büntetést cigány azt vallotta, hogy az ékszereket f. hó 4-én d. u. 5 órakor *Zöldi* Simual iteni óras mesternek adta el. Habár valószínűtlennek látszott ez a vád, mert *Zöldi* abban az időben templomban volt és egyéb bizonyítók nem merült fel *Zöldi* ellen, *Holló* Sándor páeini rendőrőrmester 3 csendőrtársa és *Kasszárda* rendőrőrmester segítségével a törvény egyenes arculesapásával házkutatást tartott *Zöldinél* sőt 2 csendőr fedezete mellett a rendőrségre kitértette a magával tehetetlen öreg embert. A csendőrőrmester eljárását nem bíráljuk, mert egy ily kevés intelligenciával bíró ember eljárásán eodlakozni sem lehet, de annál jobban esodakozunk *Schmiedt* Lajos rendőrkapitányon, hogy szó nélkül türte egy 40 év óta itt lakó köztisztelőben megöszült iparos nyilvános meghurotatását és kihalgatását ezime alatt óráig tartó fogvatartását. — Amint értesülünk, az ügynek a bíróság előtt is lesz folytatása, amennyiben büvvádi feljelentést tettek *Holló* őrmester ellen személyes szabadság megsértése és hivatalos hatalommal való visszaélés miatt.

— **Szüreti multság.** A helybeli gyártelepi dal-zene és önközpör folyó hó 3-án tartotta a kör helyiségében az idei szüreti multságát. A táncmultságon nagyszámú közönség vett részt, mely a legjobb hangulatban és kitűző animával táncot a gyártelepi zene mellett egészen a reggeli órákig.

— **A büntető novella életbeléptése.** Október elsején lépett életbe a büntető törvénykönyv kiegészítéséről szóló új törvény. A magyar jogszávlásban vezetése ez a nap, amelyen régóta sürgettek korszerű formok valósu ták meg. 1-től kezdve a feltételes elítélés intézménye nálunk is meglesz, a minősített lopásnak sokszor drákói szigorúsága büntetése enyhül, ellenben a csalának számos virágzó fajtáját egyszerre lehetetlenné fogja tenni a büntetőtörvénykönyvnek egy új szakasza. A fiatalok büntetettek ügyében való itókezések új modern alapra helyezése s a leánykereskedésnek üdözése szintén csak fokozza a büntető novella szociális jelentőségét.

— **Berukkolás.** A közös hadsereg és a honvédség önkéntesei f. hó 1-én jelentkeztek az illetékes ka-

tonai hatóságnál, hogy a civilruhát feleseladjék a cifra, fényes uniformissal. Az újonc közlegények pedig tegnap rúkkoltak be csapatostól hozzá. Hangos is volt az utca a sírva vigadástól és felhangzott a nóta, hogy „októbernek első napján be kell rúkkolni...”

— **Szökevény tengerész katona.** Egy szőlőpásztor e napokban a rendőrkapitánysághoz kísérte Wolmann János perjámosi születésű, 19 éves fiatal embert, mert a szőlőből rajta csipste, a mint néhány fűrt szőlt magához vett. Wolmann kihalgatása alkalmával kiderült, hogy katona szökevény és hogy a rossz élelmiségi miatt szökött meg a pójai és, eskir, haditengerészet egyik századától. A rendőrkapitányság elfogatása után táviratilag értesítette a pójai katonai állomásparancsnokságot, a honnan az a távirati válasz érkezett, hogy Wolmann János tengerészszökevény és Pólabá szállítatása végett átadandó a helybeli m. kir. honvédelmi állomásparancsnokságnak. Wolmann folyó hó 5-én átkísérték a honvédelmi lakányába, a honnan katonai felddel Pólabá küldik.

— **Felrobott bádóg lámpa.** F. hó 6-án este 6 óra tájban csaknem végzetes kimenetelű szerencsétlenség érte Kovács István Tokoly-utcai lakos, máv. portást. Egy bádógkannából az égő lámpába petróleumot töltött, miközben az égő bádóglámpa kezében felrobant és a kiomló égő petróleumtól ruhája a mellén meggyuladt. A felcsapódó lángoktól a mellette álló 5 éves Mariska nevű leányán is tüzet fogott a ruha, de szerencsére az apján és leányán is eloltották az égő ruhát. Az összeégett portáshoz dr. Stern Armin városi orvosot hívták, a ki Kovács Istvánon súlyosabb, leányán pedig könnyebb természetű sérülést alapított meg. Kovács István portást még aznap este gyógykezelést végezt a kórházba szállították.

— **Meghívás!** A magyar nyelvet és népvételest Zemplénmegyében terjesztő egyesület I. évi október 16-án d. e. 10 órakor Zemplénvármegye székházának nagytermében tartja közgyűlést, hova az egyesület tagjai, valamint az egyesület ügyei iránt érdeklődők tisztelettel meghívotnak. A gyűlés tárgyai között első az általános tisztújítás. Satorfalujahely, 1908. október 6-án. *Az elnökség.*

— **Baleset.** Begala András helybeli lakos, segédfelvező folyó hó 5-én Úpári állomáson fekéztes, illető leg tolatás közben fejére zúzódobokat szendvedt. A sérülte Ujhelybe hozták, a hol első orvosi segélyben Dr. Schön Hugo pályorvos részostette.

— **Lopás.** Folyó hó 1-én este-felé Toth Tivadarné Ka iney-utcai nyitott lakásából ósmertelen teljes két darab nikelórát ellopott. A nyomozás során megállapította a rendőrség, hogy a lopást Toth János zétény születésű, 19 éves napszámos követte, a ki rövid keresés után el is fogták. A tolvaj beismerte, hogy az órákat a szekrényből ellopja. Közülük az egyik órat, mivel nem jart, a Kónyvába dobta, a másikat pedig elzajogositotta.

— **Allatfelhajtás vásár** volt folyó hó 6-án Satorfalujahelyben. A vásár megtehető napellen volt és a felhajtás nagyon esekély. A mi feljegyezni való van a vásárról, az a szarvasmarhák, lovak és sertések feltűnően olcsó ára volt. Megtörtént, hogy olyan szarvasmarhát, melynek ára néhány hónappal ezelőtt 200—300 korona volt, fele árát, sőt ennél is kevesebbet kínáltak. E miatt eladása nagyon kevés állapot került.

— **Osztrák-magyar-keleti személy-és podgyaszforgalom** A magyar királyi államvasutak igazgatósága közhírré teszi, hogy a fenti közvetlen forgalomban folyó évi november hó 1-ével Zágrábból Keuprutá, Úsküt, Saloniki,

Sófia és Konstantinápoly állomásokra közvetlen II. és III. osztályu sze mélyvonatu menetjegyek fognak ártébe lépni. Az említett viszonylatokban az uti podgyász is közvetlenül fog felvételt, illetve elszámoltatni.

— **Hirdetmény.** A magyar királyi államvasutaktól nyert értesítés szerint folyó évi november hó 1-től kezdve Zágráb (Zagreb) M. Á. V. és D. V. állomásnak az 1 és 2 távolsági forgalmi vonaszakaszába tartozó állomásokkal való forgalomban 30 egyes menetre érvényes III. osztályu mérsékeltáru jegyfüzetek I. pteki díjba, melyek ára az 1. távolsági forgalomban 12 00, a 2. távolsági forgalomban pedig 24 korona.

— **A természet óriási szolgálatait** tesz az emberiségnek, amennyiben sok betegség ellen szolgáltatja a segítőszereket. Ezekbe a tenger által nyújtott legjobb szerekek a csukamájolaj, melynek hátránya azonban az, hogy nagyon visszatartja az őze van. A „Scott-féle Emulsió” formájában azonban a csukamájolaj is jó ízű és könnyen emészthető, akár csak a tejfehérje. A csukamájolaj összes gyógyerejű tulajdonságait a „Scott-féle Emulsió”-ban nemcsak, hogy megvanak, hanem még sokkal hatásosabbak is. Egy házban sem szabad hiányoznia a „Scott-féle Emulsió”-nak. Kapható a gyógyszerárakban.

— **Hirdetmény.** A magyar királyi államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint a f. é. május hó 1-től érvényes csoportosított menetelvény jegyzékhez f. é. október hó 1-én az 1. pótlék lép életbe. A pótlék a magyar királyi államvasutak díjszabás elárúsító hivatalában (Budapest, VI. Csongrád-ut 33. sz.) valamint annak központi és egyéb városi menetjegyhivódáiban 15 fillérről kapható.

— **A „Nick Carter” kiadóhivatala,** Nikollasi Sándor füzetes regényei e héten is a szokott pontossággal és nagyon csinos külsőben jelennek meg. Erdeme a kiadónak, hogy az eredetileg Németországból ideplántált válogatott ma már teljesen magyarra fordította, és igazán fényes eredménye a magyar nyomdásziparnak, hogy az országban készült füzetek tetszetős külsőre, művészi értékre sok tekintetben felülmúlja a német ipar e nemű termékeit. A számos képeket, melyek a füzet címlapját díszítik, Geiger Richard, a kiváló festőművész rajzolja, a három lemezese kőszívet Woltitz Manfred budapesti műintézet készít, a szép nyomás pedig az előrendülő Jókai nyomda érdeme. Az e heti füzetek: Az arany tolvajok szövetsége (Nick Carter 47.) melyben a zsemáns amerikai detektív, egy bányában reniszerezten titott arany-topás tetteseit álcázza le és teszi ártatlanlanná, életveszedelemkorán. Panama kapitány (Buffalo Bill 29.) a retteget desperadó, végre elveszi gaztettvi múltó jutalmát, amennyiben Cody ezredes, Amerika nemzeti hőse rajta üt és végkép lezámol vele. Harc tíz millióért (Nobody 5.) a legérdekesebb füzetek egyike, melyről a rejtélyes Nobody kalandjainak teljesen új és még kiadatlan sorozata kezdődik; ha a többi is ilyen lesz, akkor ennek a kiadónak a sikere is biztosítva van. L'ghajón a szigettenger felett (Grant kapitány 2.) oly igazító és tanulságos kalandok sorozata, amelyek teljesen igazoznak az olvasó közönség ama lázas érdeklődését, amelylyel e szép füzetelet mindjárt az első naptól kezdve felkapta. Végül a „Budapesti Rejtelmek” 5. füzeteiről kell még megemlékeznünk, de erről a egyszerű regényről elég annyit, hogy Kiss József a korsorur költő, minden új füzetben csak fokozza az olvasó érdeklődését, mely egy pillanatra sem csökkent az első füzettől kezdve. Ezen füzetek egyenként 15 krajczért kaphatók az egész országban mindenütt, vagy közvetlenül a kiadónál, Budapest, VII. Királyi utca 13.

— **Feláru vasuti jegy váltására** jogosító arékeké évi igazolványok kiállítására és a már használatban levőknek az 1907 évi és az állami és törvényhatósági tisztviselők, továbbá az állami és törvényhatósági nyugdíjasok feláru vasuti jegy váltására jogosító arékeké évi igazolványai a jövő 1909-ik évre leendő érvényesítés végett a magyar kir. államvasutak igazgatóságához (Budapest, VI. ker. Andrássy ut 73 sz.) már folyó évi október hó 15-étől kezdve benküldhetők, legkésőbb azonban december hó 31-ig okvetlenül beküldendők. Azoknak az igényeljeseknek kikéne a folyó évben arékeké évi igazolványuk még nem volt, a jövő 1909-ik évre azonban így igazolványt maguk részére szerezni kívánának, az igazolvány kiállításá ugyanasok a fent jelzett időben kell kérelmezniük. Különösen figyelemztetjük az érdekelteket, hogy az igazolványok érvényesítéséért és az új kiállításáért járó I korona kezelési illeték m. kir. posta-bélyegekben rovandó le. A postabélyegek a betérjesztendő névjegyzékre, vagy kérvényre ragasztandók fel. Középsőn vagy okmánybélyeg kezelési illeték fejében nem ragasztatik fel. Ez alkalommal a nyugdíjasokat arra is figyelemztetjük, hogy a folyamodványon a laknyélükre illetékes közigazgatási hatóság által igazoltni kötelesek azt, hogy semmiféle díjazott tisztséget vagy fizetéssel járó hivatalat nem viselnek. Budapest, 1908. szeptember hó 24-én *A magyar királyi államvasutak igazgatósága.*

Az anyatejtől

elválasztott gyermekek gyorsan kövérednek, erősekké és rózás színűekké válnak, ha a tápláló SCOTT-féle Emulsiót szedik.

A gyermekek szeretik és könnyen emésztik a

SCOTT-féle Emulsiót.

Orvosok és bábák az egész földkeregségén általánosan ajánlják a

SCOTT-féle Emulsió t

mert ismerik azokat a kiadó eredményeket, a melyek a SCOTT-féle Emulsió nyomán keletkeznek.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 f. Kapható minden gyógyszerárban.

Az Emulsió vasárlásánál a SCOTT-féle módszer ved-jogját, a halasz, kérjük figyelembe venni.

IRODALOM.

Könyvismertetés.

Zemplénvármegye Monographiája.

XVIII. közműve.

Az elnyomatás és felszabadulás kora. (1848—1867.)

(folytatás a 492. laptól)

A lap közepe táján Markovics Antal megyefőnökről azt mondja szerző, hogy nevével itéve horvát eredetű volt: mi úgy tudjuk, hogy örmény.

A 493. l. 28 ik sorában „Tamaskó” helyett Tamaska nevet kérünk olvastatni.

Igen nagy tévedést kell helyre igazítanunk a 495. lapban a Kazinczy muzeum felavatása cím alatt. Itt szerző az 1859-ik dec. hó 31-én (nem 30-án) tartott és valóban nagyserűen sikerült Kazinczy-ünnepéről beszél de Kazinczy-mauzóleum akkor még gondolatban sem volt. Az sem áll, hogy a mondott napra Kazinczy Ferenc születésének napja volt ez Október hó második felének valamely napján eset. El kell tehát beszélünk az egészet.

1859-év Október hó valamely napján volt a Kazinczy Ferenc születésének 100-ik évfordulója, a melyet a magyar közönség — társadalmi uton — majd minden vár-

lmegeyében megünnepelt, de megünnepelt a M. tud. Akadémia is. Ezen megünnepelésekkel tüntetni, tanúsítani kívánta a nemzet, hogy magyar akar lenni, nem akar némettől lenni. Mi Zempléniak, szintén mondvá, észre nemvettük magunkat, nem volt aki idejében megünnepelje a mozgalmat, tehát a születésnapot nem ünnepeltük meg. Erre azután néhai Tamaska József ügyvéd kartársam figyelmeztetett, mondván, hogy szívesen lesz, ha legalább a 100 ik évnek hagyunk elmulni, anélkül, hogy megünnepelnék a ki ugyan nem itt született (Bihar várm. Ér-Szemjénben) de élete legnagyobb részét közvetlen szomszéduságunkban Kis-Bányáscsán töltö, vármegyénk levéltárát rendező és itt halt meg. Kezdeményezőként fellépni, azonban Tamaska József teljességgel nem akart. Ekkor tehát tisztelettel alulról Laszócra ment néhai Szemere Miklós-hoz, a ki egész lélekkel bele ment, azonnal össze írtunk néhány lelkesebb hazafit, a kiket tanácskozásra meghívtunk egy bizonyos napra magához (én is ott valék) és akkor elhatároztuk, hogy az utolsó napján tartjuk meg a Kazinczy-ünnepélyt. Felkerestük azután T. Terében a számkivetésből csak a legközélebbi mult évben haza jött Andrássy Gyula grótot, hoi kérésrel, hogy az ünnepélyben részt venni, sőt a megnyitót és berekesztőt beszédet mondani sziveskedjék. Természetes, hogy nagyon szívesen fogadott, de azt tanácsolá, hogy ne őt kérjük ilyen szereplésre és nem olyant, a ki a kormány szemében compromittált egyén, mert erre csak azt mondanak Bécsben, hogy ismét mozognak a volt honvédek. A cél az, hogy megmutassuk, miszerint az akkori hatalommal szemben az egész nemzet egyetért, kérjük fel tehát olyant aki a szabadság harc alatt nem tartott velünk, ő azt tanácsolja, hogy Sennyey Pál bárót kérjük fel, az már aztán demonstratív lesz. Tanácsát természetesen elfogadtuk és Sennyey Pál is elfogadta a neki szánt szerepet és ő nyitá meg az ünnepélyt.

A mauzóleumnak mint fentebb mondtam — akkor még hírs sem volt, de meg állott — bár elhanyagolt állapotban az a szerény, de mégis szép építésű falusi nemesi lak — a köz nép nyelvén kastély, a melyben Kazinczy Ferenc lakott, a melyből fogságba hurcoltatott, amelyben meg is halt; mert ez még akkor, a hozzá tartozó kis birtokkal együtt, utódai birtokában volt. Csak évekkel utóbb vette meg tőlük a M. Tud Akadémia és nagy sajnálatomra, mert azt hiszem, hogy épen a kegyelet hozta volna magával, hogy a házat tatarozva felartassuk a míg csak lehet — az akadémiá lebontatta és építette helyébe a mauzóleumot. Megjegyzem végre, hogy a falu neve akkor még Kisbányácska volt és Abauj vármegyében feküdt; csak 1883-ban kebelzetetett át Zemplén vármegyébe (a mikor Abauj vármegye Abaujtorona lett) és változtatta nevéét (ha nem családóm, alispánunk indítványára — Széphalomra mert Kazinczy Ferenc így nevezte el saját lakhelyét).

Magát az ünnepély lefolyását különben helyesen írja a szerző; csak annyit kívánok még hozzá adni, hogy az az öreg ref lelkész, a ki Kazinczy Ferencet 1881-ben eltemette, egy imát mondott; a berekesztő beszédet pedig Károlyi Ede gróf tartá. Maga az ünnepély pedig minden várakozásunk felett nagyserűen sikerült, mert nem csak az értelmiséghez tartozó hazafiak jöttek el messzebb vidékről is, de az általános közönség oly nagy számmal vett abban részt mint talán az előtt még soha, azóta is alig, ugy hogy mikor már állott az ünnepély, nem csak az egész ut volt elpelve szekerekkel Ujhelytől Széphalomig de még ki tudja mennyien és hányan rekedtek Ujhelybe, a kik innen ki sem tudtak jönni. (Folyt. köv.)

NYILT-TÉR.

E rovat alatt közlöttekért aszerkesztő nem felelős.)

Nyilatkozat.

Ma a reggeli órákban Holló Sándor páncsi csendőrőrmester és négy társa közbenjöttével törvényellenesen s jogtalanul üzletben kutatást eszközöltek s csendőri fedezet mellett a rendőrkapitányságra elővezettek.

Egy rovott multu, vakmerő cigány félrevezetésre irányuló bementása alapján rajtam jogtalanul elkövetett sérelmek miatt, az eljárásában tui-buzgó nyomozó közeg, Holló Sándor csendőrőrmester ellen személyes szabadságom megsértése s hivatalos hatalommal való visszaélés miatt ügyvédem útján a feljelentést megtettem.

Ezt — ártatlanságom tudatában és a szárnyaló hír megelőzése, saját személyem s 40 éve fennálló cégem jó hírvenének megóvása végett a t. nagyközönségnek ezután vagyok kénytelen b. tudomására hozni.

Zöldi Sámuel,
órásdmester.

A szerkesztésért felelős:

A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadótulajdonos:

LANDESMANN MIKSA

A sátoraljaujhelyi fő-tözsde detail üzletében 50 korona fizetés mellett óvadékképes elárusítónó alkalmazást nyerhet.

Az ungváron több kisebb-nagyobb száraz pincze október hó 15-től bérbeadó, esetleg örök áron eladó. — Ertekezhetni Zinner Henriknél Sátoraljaujhelyben.

Butorüzlet áthelyezés.

Üzletemet, mely sok éven át a „Vörös Ökör“ épületben volt, a *Kazinczy-utca és Csalogány-köz sarkán lévő házba* helyeztem át.

Üzletemet izléses és a legmodernebb szalon-, háló-, ebéblő-, uri- és garçon butorokkal felszereltem.

Üzletemet *feloszlatni* szándékozom, s az összes árukat bevásárlási áron alul is elárusítom.

WILHELM HENRIK.

SALGÓTARJÁNI

Köszénbánya Részvény-Társulat

széntetmékei (szobafűtésre és ipari célokra)

KLÁR és NEUMAN cégnél

Sátoraljaujhely

rendelhetők meg. Ugyanott legjobb minőségű apró és durva szemű kétszer mosott kovács szén és koks, valamint porosz briket kapható.

4166—1908. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A királyhelmezi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közli, hogy dr. Fuchs Emil királyhelmezi ügyvéd által képviselt Barati János végrehajthatóknak Marosi Józsefné ezeltől Barati Mihályné végrehajtást szenvedő elleni 224 korona és jár. iránti végrehajtási ügyében a révleányvári 4. számú betétben A. I. 1—3. sorsz. 118, 119, 120. hrsz. alatt felvett ingatlanoknak (ház és kert) B. 2. 3. sorsz. alatt Barati Mihályné sz. Fodor Julianna és Fodor József (bősz) nevén álló földhasznvételi és felülepítmény tulajdonára az 1881. évi LX. t.-ez. értelmébenegészben az árverés 692 korona kikialtási árban elrendeltetett és hogy a fentebb jelzett ingatlanok az 1908. évi november hó 3-ik napjának elelőtt 10 óraja Révleányvár község házánál megtartandó nyilvános árverésen el fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan kikialtási árának 10 százalékat vagyis 69 kor 20 fillért, készpénzben vagy óvadékképes érték-papirokban a kiküldött kezéhez letenni, vagy annak a bíróságnál történt előleges letételt igazoló elismervényt annak átszolgáltatni.

Királyhelmez, a kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság, 1908. évi szept. 5.

Gábriel, kir. járásbíró.

Ezidei
**szőlőtermésemet
eladni óhajtom**

RÁC JÁNOS

(Polgári Takarékpénztár.)

Hirdetés.

A sárospataki ref. főiskola sárospataki királyhegyi szőlőjének, továbbá a szegi határban fekvő Poklos szőlőjének folyó évi termése 1908. évi október hó 15-én Sárospatakon a főiskola tanácstermében nyilvános árverésen eladatik.

Az árverelők kötelesek 1000 koronát bánatpénz gyanánt letenni, mely összeg a leütés után a vételár 10%-ára kiegészítendő.

A főiskolai gazdasági választmány a tett ajánlat elfogadása vagy el nem fogadása fölött azonnal határoz.

Egyéb feltételek az árverés előtt bármikor megtekinthetők Radácsy György gazdasági választmányi elnöknel.

Debreczeni Bertalan,

főisk. jogigazgató.

Kapható:

Landesmann Miksa és Lövy Adolf papirkereskedéseiben Sátoraljaujhely.

Hirdetések

jutányos áron
felvétetnek a
kiadóhivatalban.

Olajfestészethez

szükséges kellékek:

u. m. olajfestékek, ecsetek, festővászon, mastixfirniss, damasztfirniss, recifterpentin,
lenolaj, paletta sib.

nagy választékban kapható

Landesmann Miksa és Társa

könyv-, papir-, író- és rajzszekereskedésében
Sátoraljaujhelyben.